

VENLO VAARDIG(ER)

Inleiding

Voor u ligt Venlo Vaardig(er): het lokaal uitvoeringsprogramma Laaggeletterdheid. Er zijn te veel laaggeletterden in onze gemeente. Wij zetten daarom vol in op het zelfredzamer maken van deze doelgroep. Daarnaast heeft de Rijksoverheid ook aan de gemeente Venlo de opdracht gegeven om vanuit de regisseursrol het probleem laaggeletterdheid aan te pakken. Er wordt van ons verwacht dat wij als gemeente de leiding nemen in het proces om laaggeletterdheid tegen te gaan. Met dit document presenteren we onze visie op laaggeletterdheid en het uitvoeringsprogramma voor de langere termijn; tot en met 2026. De aanpak van laaggeletterdheid staat inmiddels bij veel gemeenten hoog op de agenda. Het is een proces van pionieren en van de lange adem. We monitoren en passen, waar mogelijk, gaandeweg onze acties aan om het zo optimaal mogelijke effect te behalen. Wij doen dat door de uitgangspunten en het uitvoeringsprogramma periodiek te herijken. Dat doen we 1x per jaar. We continueren wat werkt, sturen bij waar nodig en indien het van toepassing is, zetten we activiteiten stop. Op deze manier spelen we in op de actualiteit, zonder het hoofddoel te veranderen.

Definitie laaggeletterdheid en de gevolgen

Niet goed kunnen lezen, schrijven, rekenen of digitaal vaardig zijn heeft gevolgen. Wel is het goed om te weten dat een volwassene die laaggeletterd is, geen analfabeet is. Een laaggeletterde kan, in tegenstelling tot iemand die analfabeet is, wel lezen, schrijven, rekenen of digitaal uit de voeten. Dit is alleen niet op een voldoende niveau om goed mee te kunnen in de samenleving waardoor de zelfredzaamheid in het geding is.

(bron: Stichting lezen en Schrijven/ Kennisblad 2021)

In Nederland wordt het aantal mensen dat moeite heeft met deze vaardigheden geschat op 2,5 miljoen. De aantallen wel of niet geletterd zijn verschillen per gemeente. Hoe dit zich voor Venlo verhoudt, ziet u op pagina 6.

Fier op Venlo

Het lokaal uitvoeringsprogramma Laaggeletterdheid maakt onderdeel uit van het programma Gezond en Actief Venlo. Dit programma kent vier programmaliijnen, namelijk Gezond en Vitaal, Ontplooiing, Meedoen en Zelfredzaamheid. De aanpak van laaggeletterdheid valt in de lijn van Ontplooiing. We streven er naar om samen met (maatschappelijke) partners het aantal laaggeletterden in Venlo naar beneden te brengen. Volgens officiële gegevens is 23% van de beroepsbevolking in Venlo laaggeletterd. Wij zouden een verlaging van 3 % in de komende 3 jaren willen bewerkstelligen. Dit doen we door maatwerk te leveren. Dat betekent dat per situatie gekeken wordt, wat iemand nodig heeft. De vraag in wat nodig is, is dus leidend en niet het aanbod.

Met de programmalijn Gezond en Vitaal leveren we een bijdrage aan de kwaliteit van leven van onze inwoners. Laaggeletterd zijn heeft impact op het dagelijkse leven van mensen en maakt dat je vaak niet mee kunt op meerdere gebieden. Het risico op achterstand is erg groot wanneer je niet taal- reken- en/of digitaal vaardig bent. Wij gaan onderzoeken of onze inspanningen en die van onze partners om het aantal laaggeletterden naar beneden te brengen ook het gewenste effect opleveren. De acties die wij uitvoeren, vindt u terug in de bijlagen. We hebben de volgende hoofddoelstelling voor deze programmalijn geformuleerd:

Het aantal laaggeletterden in de gemeente Venlo naar beneden brengen en hun zelfredzaamheid vergroten.

We staan als gemeente voor een aantal opdrachten wanneer we laaggeletterdheid willen aanpakken. Een belangrijke taak voor onze gemeente is het vinden van de doelgroep laaggeletterden die we nu nog niet in beeld hebben. Zo steken we in op bewustwording om de groep laaggeletterden die we nog niet in beeld hebben te vinden. Dit gaan we doen door een campagne te starten die we lokaal uitzetten. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt om dit ook regionaal te gaan doen. We hebben vooral een uitdaging in het vinden van de zogenaamde NT 1'er. Dit zijn mensen die het Nederlands als moedertaal hebben of die het grootste gedeelte van hun leven Nederlands onderwijs hebben genoten. Onze acties die worden uitgezet zijn met name gericht op het vinden van die NT 1'er. Op pagina 10 wordt er meer gezegd over hoe wij dit gaan doen. Daarnaast leggen we extra accent op het ontwikkelen van digitale vaardigheden. In een snel veranderende samenleving waarin digitalisering niet meer is weg te denken, zijn digitale vaardigheden onontbeerlijk om zelfredzaam te zijn en/of te blijven. Ook zijn onze (maatschappelijke) partners belangrijk bij het herkennen van signalen van laaggeletterdheid en het waar mogelijk doorverwijzen naar de juiste contacten. In de uitvoering zijn onze (maatschappelijke) partners ook van groot belang.

Visie en Kaders

Visie

Vanuit het motto: Een leven lang leren en ontwikkelen om mee te kunnen blijven doen, gaan we aan de slag. We willen dat iedere inwoner zo zelfredzaam mogelijk is en/of wordt. We zien het als onze gezamenlijke uitdaging, met inwoners en externe partners, om dit doel te bereiken en iedereen de kans te geven in Venlo om deel te nemen aan onze samenleving.

Kaders

Fier op Venlo stelt de kaders. We voeren actief beleid op het tegengaan van laaggeletterdheid binnen Venlo. De samenleving wordt steeds complexer en als we laaggeletterdheid niet tegengaan, dan zal de zelfredzaamheid van steeds meer inwoners van Venlo in het geding komen. De tegengaan doen we samen met de inwoners en onze partners. Er wordt partnership gezocht in de volgende domeinen:

- Werkgevers
- Sociaal Domein
- Samenleving
- Onderwijs
- Zorg

Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn:

- We borgen de activiteiten, de partners en het netwerk dat reeds aan de slag is in het tegen van laaggeletterdheid in onze gemeente.
- We halen onze relevant informatie uit de samenleving en gebruiken deze om tot een juiste aanpak te komen.
- We gaan op zoek naar nieuwe partners en nieuw aanbod om laaggeletterdheid tegen te gaan.
- We sluiten ook aan op natuurlijke vindplaatsen en voorzieningen in de verschillende gemeenschappen.

Andere randvoorwaardes die belangrijk zijn voor ons:

- Betaalbaarheid
- Effectiviteit van de gedane acties
- Borging
- Evalueren
- We werken als gemeente vanuit de rol van regisseur. Wij faciliteren en monitoren het gehele proces rondom de aanpak van laaggeletterdheid. De uitvoering komt vooral bij partners te liggen.

Wat willen we bereiken ?

We gaan heel Venlo Vaardig(er) maken! Met name op het gebied van taal, rekenen en/of op het gebied van digitale vaardigheden. Dat betekent dat we onze inwoners waar mogelijk ondersteunen, zowel preventief als curatief, op een of meer van deze vlakken. We dragen op die manier bij aan het meer zelfredzaam worden van een inwoner. Zodat deze inwoner zelfredzaam kan (blijven) deelnemen aan onze samenleving. Dat doen we door te focussen op de volgende stappen:

- 1) We willen de onbewuste en niet-vaardige Venlonaar vinden en hem/haar bewust maken van het niet vaardig zijn.
- 2) We willen de reeds bewuste en nog niet-vaardige Venlonaar activeren met hulp en ondersteuning vaardiger te worden.

(Integrale) samenwerking

Het is noodzakelijk dat het uitvoeringsprogramma laaggeletterdheid van en voor iedereen is. Inwoners, (maatschappelijke) partners en inmiddels ook werkgevers zien het belang van geletterd zijn in. Vandaar dat de samenwerking met externe partners een belangrijk rol zal spelen.

We zoeken de samenwerking op zowel lokaal als regionaal niveau. Op regionaal niveau ligt het accent vooral op de arbeidsmarkt en het regionale plan van aanpak beleidsprogramma Laaggeletterdheid is daar leidend in. Op lokaal niveau richten we ons meerdere sectoren, waarvan de arbeidsmarkt er een van is. Met lokaal bedoelen we dan echt de gemeente Venlo. Echter zijn het regionale en het lokale plan met elkaar verbonden en zullen ze elkaar waar mogelijk versterken.

Daarnaast zien wij het belang van een integrale aanpak. Laaggeletterdheid is niet een afgebakend geheel maar sijpelt door in veel beleidsterreinen. Mensen die laaggeletterd zijn komen vaak vanwege andere redenen in aanraking met andere beleidsterreinen zoals armoede en schuldhulpverlening. Willen we een effectieve aanpak van laaggeletterdheid realiseren, dan is integrale samenwerken essentieel. Om de doelgroep te kunnen vinden, als ook om de inwoners die het betreft te kunnen ondersteunen. De gemeente Venlo zal dan ook de komende jaren fors inzetten op een integrale samenwerking binnen meerdere beleidsterreinen.

Venlo en laaggeletterdheid: feiten en cijfers (1)

- Uit onderzoek blijkt dat 23% van de Venlose beroepsbevolking (werkend, niet-werkend) in Venlo laaggeletterd is. Dat is bijna 1 op de 4 inwoners. Omgerekend zijn dit circa 13.000 personen op een beroepsbevolking van 58.000 in de gemeente Venlo. Dat is één van de hoogste scores in het land. Het landelijk gemiddelde ligt op 12 %.
- Aan de hand van de situatie van inwoners laten we zien wat het probleem inhoudt. Er zijn 4 groepen te onderscheiden om aan te geven hoe het probleem in Venlo is. Er zijn twee factoren die invloed hebben op de positie van een Venlonaar als het om vaardigheden gaat. Dit betreft:
  1. de mate van vaardigheid en
  2. de mate van bewustzijn. Deze twee factoren zijn uitgesplitst in de onderstaande tabel.

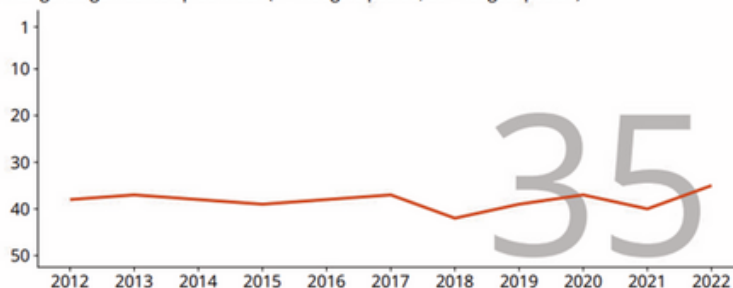
	Vaardig (77%)	Niet vaardig (23%)
Bewust	<ul style="list-style-type: none"> • is zelfstandig actief in de samenleving • is zich ervan bewust dat dit niet voor iedereen geldt 	<ul style="list-style-type: none"> • is zich ervan bewust dat zijn vaardigheden niet voldoende zijn • is afhankelijk van familie en vrienden om mee te kunnen • mogelijk angst of schaamte om hulp te vragen
Onbewust	<ul style="list-style-type: none"> • is zelfstandig actief in de samenleving • is zich er niet van bewust dat dit niet voor iedereen geldt. 	<ul style="list-style-type: none"> • is onbewust van zijn onvoldoende vaardigheden • is afhankelijk van familie en vrienden om mee te doen

De hoge Venlose score van 23% laaggeletterdheid in de beroepsbevolking is verklaarbaar als een resultaat van een combinatie van factoren. Deze combinatie heet ook wel de sociaaleconomische index. We richten ons tot nu toe nog op de meest bepalende factoren van die sociaaleconomische index. Zoals het opleidingsniveau, het aantal studenten in het hoger onderwijs en de hoeveelheid zakelijke dienstverlening in Venlo. Onderstaande afbeelding laat zien dat Venlo op deze onderwerpen relatief laag scoort (35e van de 50 grootste gemeenten). Dit beïnvloedt de score aanzienlijk. Het zijn indicatoren die een lange adem vragen voordat er een verandering in optreedt. Daarom is er in het nieuwe uitvoeringsprogramma gekozen om nieuwe mogelijkheden toe te voegen laaggeletterdheid te monitoren en sneller resultaten te boeken. Deze nieuwe indicatoren zijn niet alleen afhankelijk van de sociaaleconomische index, maar toetsen op een andere wijze vooruitgang. Zo krijgen we eerder een completer beeld van de effect van het voorliggende uitvoeringsprogramma.

Sociaal-economische index

Deze index bestaat uit:	Rangorde
Bijstand	(32)
Werkloosheid	(19)
Arbeidsongeschiktheid	(31)
Armoede	(33)
Percentage laagopgeleiden	(39)
Participatie vrouwen	(33)
Banen	(13)
Percentage zakelijke diensten	(50)
Sociaal-economische index:	(35)

Rangorde gemeente op de index (1 = hoogste positie, 50 = laagste positie)

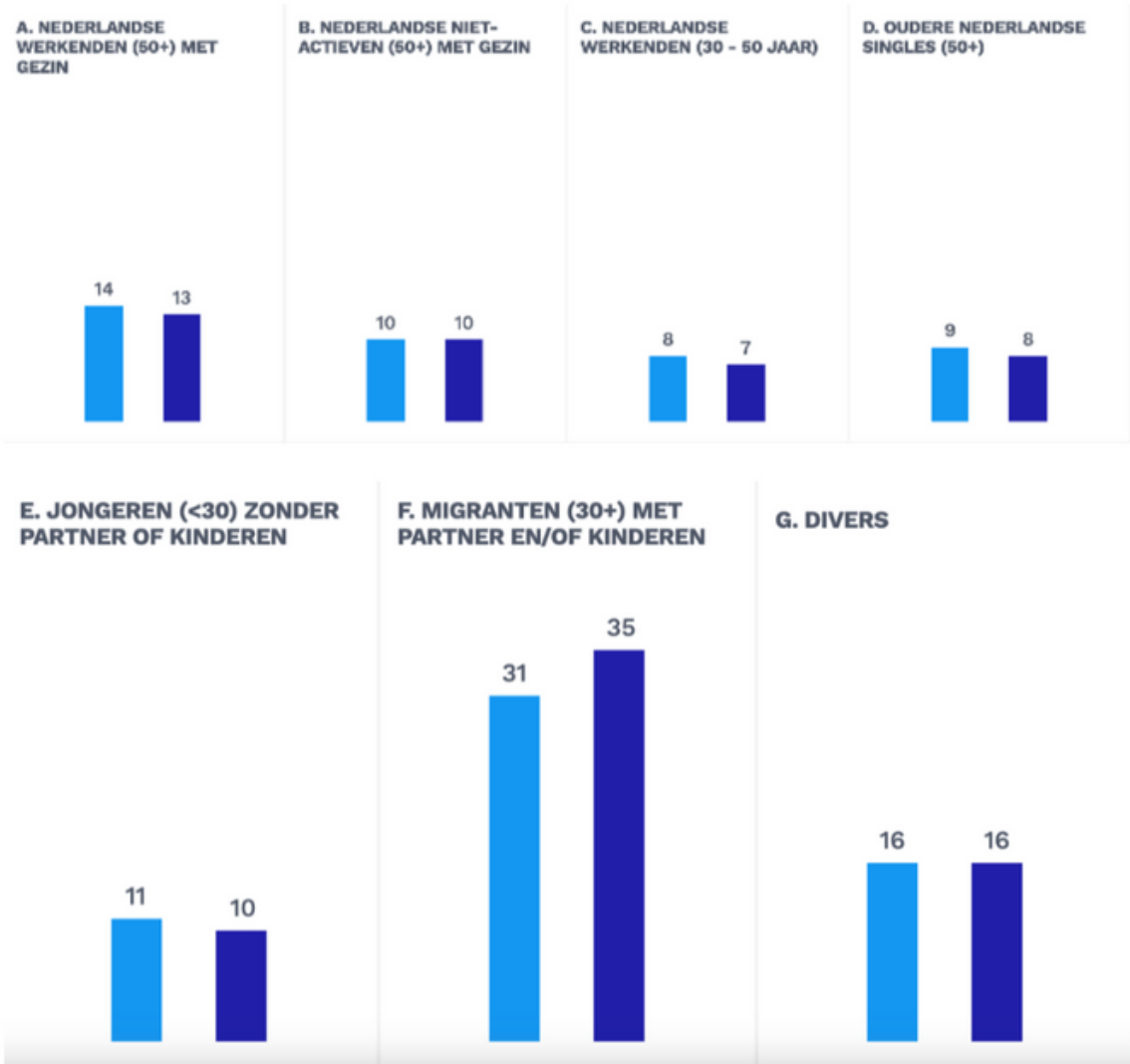

Venlo en Laaggeletterdheid: feiten en cijfers (2)

We kunnen de groep laaggeletterden in Venlo uitsplitsen in verschillende groepen. Dit is belangrijk om te weten in het kader van de benadering alsook het aanbod wat nodig zal is om laaggeletterdheid tegen te gaan. We houden er rekening mee dat de hulpvraag mogelijk per groep varieert en dit zal invloed hebben op het gewenste aanbod dat zal passen.

OPBOUW LAAGGELETERDHEID IN VENLO

Lichtblauw = **Landelijk**
Donkerblauw = **Venlo**

De gevolgen van laaggeletterd voor de maatschappij

Als mensen niet voldoende capabel zijn op het gebied van taal, rekenen en/of digitale vaardigheden dan heeft dat uiteraard gevolgen. Niet alleen voor de persoon in kwestie, maar zeker ook voor de (Nederlandse) samenleving. Waar moeten we dan aan denken?

Aan de zijlijn staan.

Door het ontbreken van de juiste vaardigheden op taal/rekenen/digitaal kan iemand niet goed meekomen en bereikt niet alle informatie de persoon in kwestie. Dat zet je op een informatie achterstand dat door werkt op bijna alle facetten in je leven. Je kunt in een (sociaal) isolement raken.

Men loopt de kans de kans op ondersteuning mis omdat hij/zij niet in staat is passend te communiceren.

Generatie op generatie.

Niet taal-reken en/of digitaal vaardig zijn, vergroot het risico dat de volgende generatie deze vaardigheden ook niet of nauwelijks ontwikkelt. Waardoor het probleem dus in stand blijft.

De kans op werk en om werk te behouden is kleiner.

Er worden immers vaardigheden verwacht om het werk naar behoren uit te voeren. De keuze uit welke werkzaamheden gedaan kunnen worden, wordt ook beperkt. Tevens is wisselen van werk ook lastiger.

Groter beroep op de zorg door niet vaardige inwoners.

Denk aan het niet kunnen lezen van bijsluiters, het niet goed kunnen afwegen van rekeneenheden waardoor medicijnen op de verkeerde manier tot zich worden genomen. Maar ook het niet kunnen lezen van informatiebrochures na een ingreep waardoor het herstelproces vertraagd kan worden, hebben invloed op het beroep doen op de gezondheidszorg. Verder is ook het niet verschijnen op medische afspraken vanwege het niet begrijpen van de informatie een grote belasting voor de zorg.

Grotere kans om een beroep te doen op de sociale voorzieningen.

Doordat de arbeidsparticipatie lager is, doen mensen vaker een beroep op sociale voorzieningen en ondersteuning. Iemand loopt de kans op ondersteuning mis, omdat men niet altijd in staat is de juiste informatie te vinden en te begrijpen om de juiste ondersteuning te regelen.

Bij geen deelname aan de arbeidsmarkt, hogere kosten voor de samenleving.

Wanneer iemand niet arbeidsproductief is, draagt hij/zij ook nauwelijks belastingen af. Dat betekent geen financiële bijdrage voor de samenleving. De kans is zelfs groter dat men juist een beroep zal doen op de samenleving waardoor er kosten worden gemaakt.

Hoe willen wij laaggeletterdheid tegengaan?

Niets doen is geen optie. We gaan in de aanval om het aantal laaggeletterden in onze gemeente naar beneden te brengen. We streven naar 3 procent in 3 jaar. Dat is een stevige ambitie waar een goed proces voor nodig is. Een proces van pionieren om te kijken wat werkt en wat niet. Maar zeker ook een proces van de lange adem.

We focussen ons in het lokale uitvoeringsprogramma op twee richtingen.

1) **We borgen de initiatieven die er al zijn rondom de aanpak van laaggeletterdheid.**

Hoogleraar en autoriteit op de aanpak van laaggeletterdheid Maurice de Greef pleit voor het behouden van reeds ontstane succesvolle initiatieven. Hij geeft aan dat het essentieel is in de aanpak van laaggeletterdheid om te blijven werken met reeds bekende en succesvolle initiatieven. Waar mogelijk bouwen we deze activiteiten uit.

2) **We gaan op zoek naar nieuwe initiatieven en partners om laaggeletterden te vinden en te ondersteunen.**

De hulpvraag van een betrokkene is daarbij leidend in welk aanbod er voor die persoon gaat komen.

De uitwerking van beide richtingen vindt u in de bijlage.

Waarom willen we dit zo gaan doen?

Om de groep laaggeletterden te verkleinen moeten er stappen worden genomen.

Zoals in de voorgaande paragraaf beschreven zetten we in op bewustwording, het borgen van de reeds bestaande netwerken en activiteiten en het ontwikkelen en aanbieden van nieuwe initiatieven. Voorbeelden vindt u ook terug in de bijlage. Waarom kiezen wij voor deze strategie?

- **Bewustwording**

Willen we mensen helpen die wij rekenen tot laaggeletterd zijn, dan moeten wij deze groep eerst vinden. Het is een feit dat wij in de gemeente Venlo volgens de officiële gegevens te kampen hebben met een vrij grote groep laaggeletterden. Deze mensen hebben wij nog lang niet allemaal in beeld. Onder deze groep bevinden zich veel inwoners die zich niet eens bewust zijn van het feit dat zij bij de groep laaggeletterden behoren. Vandaar dat het zich bewust worden van wat laaggeletterdheid is, een belangrijke voorwaarde is om meer inwoners te vinden en te helpen. We steken dan ook stevig in op een bewustwordingscampagne rondom het thema laaggeletterd zijn. Dit doen we zowel lokaal als regionaal met andere gemeenten.

- **Het borgen van de reeds bestaande netwerken en activiteiten**

Net als hoogleraar laaggeletterdheid Maurice de Greef zijn wij van mening dat het borgen van reeds bestaande netwerken en aangeboden activiteiten heel belangrijk is. De Greef geeft aan dat mensen die tot laaggeletterd worden gerekend (meestal) een kwetsbare groep is. Deze groep heeft veel behoefte aan herkenbaarheid. Herkenbaarheid op het gebied van relaties, als ook van (maatschappelijke) partners die deel uit maken van hun leefomgeving. Veel (burger)initiatieven zijn al lang aanwezig in de leefomgeving van een laaggeletterde. Dit geldt ook voor veel (maatschappelijke) partners. Deze aanwezigheid maakt dat de drempel om een stap te zetten ter verbetering van je zelfredzaamheid vaak vele malen kleiner wordt. Uit onderzoek van hoogleraar Maurice de Greef blijkt dat relaties hebben en opbouwen essentieel is in de aanpak van laaggeletterdheid. Het borgen en waar mogelijk het uitbouwen van bestaande succesvolle netwerken nemen wij dan ook mee in onze uitvoering.

- **Het ontwikkelen en aanbieden van nieuwe initiatieven en het netwerk**

Zoals eerder aangegeven hebben wij als gemeente nog lang niet alle laaggeletterden in onze gemeente op ons netvlies. We willen deze vinden door in te zetten op bewustwording, maar daarnaast willen we ook via andere sectoren en/of partners deze inwoners vinden. We breiden dan ook ons netwerk aan partners en aanbod uit om meer mensen te bereiken. We betrekken meer sectoren dan nu het geval is bij het vinden en begeleiden van deze doelgroep. En dat betekent dat we nieuwe partners in het aanbod tegenkomen die het aanbod vergroten. Belangrijk bij nieuwe initiatieven is het monitoren en evalueren om, indien nodig, bij te sturen om het beoogde effect te bereiken. In de bijlage treft u dan ook meer informatie aan over het monitoren, borgen en evalueren van bestaande en nieuwe initiatieven.

Van theorie naar praktijk

We hebben inmiddels helder hoe we te werk willen gaan. We hebben veel onderzoek gedaan, veel informatie opgehaald en vanuit reeds bestaande initiatieven nieuwe initiatieven ontwikkeld. Hieronder treft u aan hoe wij denken onze plannen in de praktijk tot uitvoering te laten komen. In de bijlage gaan we dieper in op deze onderwerpen.

Uitvoeringsplan

Het hoofddoel (het aantal laaggeletterden in de gemeente Venlo verminderen) blijft ongewijzigd. De wijze waarop we dit aanpakken is echter dynamisch. De samenleving verandert namelijk snel en daarmee de uitvoering mogelijk ook. We evalueren elk jaar het uitvoeringsprogramma. Zo kunnen we blijven inspelen op de vraag. In het uitvoeringsplan:

- a) stellen we concrete doelstellingen en resultaten op
- b) geven we weer welke activiteiten we gaan uitvoeren voor het realiseren van de doelen
- c) koppelen we dit aan personeel en financiën voor de uitvoering.

De aanpassingen voor het uitvoeringsplan stellen we samen op met de betrokken partners. We kijken hierbij samen naar wie welke verantwoordelijkheid kan nemen. De gemeente heeft hier de rol van de regievoering op de procesvoering rondom de uitvoering. Ze faciliteert en stelt kaders waarbinnen de partners de uitvoering op zich nemen. Inwoners die het betreft betrekken we bij de uitvoering om hun behoeften in kaart te brengen en hierop in te spelen. De hulpvraag staat steeds centraal en het aanbod zal daar op volgen.

Het Taalhuis

Meerdere partners die al actief zijn in de aanpak rondom laaggeletterdheid hebben zich met elkaar verbonden in het Taalhuis. Dit netwerk inspireert elkaar, werkt samen en ondersteunt elkaar met als doel het tegengaan van laaggeletterdheid in de gemeente Venlo. Het Taalhuis heeft vooral een doorverwijzende rol. Deze samenwerking gaan we in een convenant vastleggen. Het Taalhuis zal in het uitvoeringsprogramma niet de enige mogelijkheid zijn om in aanraking te komen met een mogelijk aanbod, maar wel een hele belangrijke.

Mogelijk breidt het Taalhuis gaandeweg uit door samenwerking met nieuwe partners en/of het aanbieden van nieuwe initiatieven.

Communicatie

De aanpak van laaggeletterdheid staat of valt bij goede communicatie. In gemeente Venlo gebeurt er al veel op het gebied van het tegengaan van laaggeletterdheid. Diverse partners zijn betrokken in het vinden van en op het gebied van aanbod. Dit is alleen lang niet altijd zichtbaar. Een van de taken in het uitvoeringsprogramma is dan ook om meer bekendheid en zichtbaarheid te scheppen rondom de initiatieven die er al zijn en die er nog gaan komen. We betrekken de afdeling communicatie bij het realiseren van dit doel. Daarnaast is het belangrijk om belanghebbenden regelmatig op de hoogte te houden. In de raad is het streven om periodiek een stand van zaken weer te geven. Indien mogelijk is ons streven om dit 1x per kalender jaar te doen.

Monitoring en evaluatie

In de bijlage vindt u meer informatie over activiteiten, zowel bestaande als nieuwe. Het is van belang te meten en te monitoren welke van deze activiteiten resultaten opleveren. We gaan daarom aan de slag met een monitoringsinstrument. Dit instrument wordt op regionaal niveau gekozen. We hebben een voorkeur voor een monitoringssysteem dat ook andere indicatoren meet dan alleen de sociaal economische factoren. We evalueren de resultaten van onze activiteiten om te bepalen of de doelen uit het uitvoeringsplan gerealiseerd worden. We sturen bij waar nodig en indien initiatieven geen resultaat opleveren, durven we dat uit te spreken en hier actie op te ondernemen.

Wanneer zijn we tevreden?

De aanpak van laaggeletterdheid zal, zoals al eerder beschreven, bestaan uit reeds bekende als nieuwe initiatieven. Deze zullen niet allemaal tegelijk worden uitgezet. Om u een idee te geven waar mee willen starten, hebben wij hieronder een aantal activiteiten beschreven die wij in 2023 willen starten en/of realiseren. Voor 2024, 2025 en 2026 zal een uitrol nog volgen. Bijlage 2 geeft u een overzicht van meer initiatieven die wij de komende periode wensen te starten en uit te rollen.

Welke nieuwe initiatieven starten we in ieder geval in 2023?

In 2023:

- gaat een projectleider laaggeletterdheid lokaal aan de slag voor Venlo voor 0,8 FTE.
- start in het derde trimester een bewustwordingscampagne om de NTI'er te vinden. We richten ons ook op de omgeving van deze doelgroep. Dat doen we op lokaal niveau, maar we streven ook een samenwerking na voor deze bewustwordingscampagne in de regio.
- maken we voor de bewustwordingscampagne gebruik van (social media) kanalen die (nog) niet door de gemeente worden gebruikt.
- ontwikkelen we een duidelijkere structuur voor het Taalhuis en leggen we dit vast in een convenant.
- neemt het Taalhuis de rol in van belangrijkste toegang voor taalvragers én als netwerkorganisatie.
- worden de coördinatie van het Taalhuis en de uren van de taalconsulent uitgebreid.
- gaan we op zoek naar nieuwe partners in het aanbod. We willen er in 2023 minimaal 2 toevoegen.
- In 2023 start een pilot gezinsaanpak in Venlo-Noord. Dit kan als voorbeeld gebruikt worden voor de uitrol in andere wijken van Venlo in 2024 en verder.
- het oprichten en starten van een ambachtenwerkplaats. Hier worden camouflagecursussen aangeboden om de NTI'er te vinden.
- maken we in samenwerking met onze collega-gemeenten een keuze voor een monitoringssysteem en starten we het gebruik hiervan.
- jagen we de werkgeversaankpak aan en intensiveren de huidige samenwerking tussen werkgevers, gemeenten en partners in het aanbod. We brengen vraag en aanbod voor de werkgevers in kaart.
- wordt het KCC van gemeente Venlo getraind op het herkennen van signalen laaggeletterdheid bij klanten.
- worden 70 zorgmedewerkers van Includio getraind op het herkennen van signalen laaggeletterdheid van hun cliënten.

Het vervolg in 2024 en verder:

Daar het vooral een weg wordt van nieuwe initiatieven ontwikkelen en goed volgen wat de effecten zijn, zijn de acties voor 2024 nu nog niet in beeld te brengen. We spreken af dat uiterlijk in december 2023 de acties van 2023 voor een eerste keer geëvalueerd zijn en dat het overzicht voor 2024 in kaart is gebracht. Dit doen we elk jaar om de acties van het jaar erna te bepalen en eventueel bij te stellen.

De financiële middelen

Financiën

De onderstaande tabel geeft de financiën weer die de gemeente Venlo inzet voor de aanpak Vaardig(er) Venlo. Tot nu toe kwamen de financiële gelden voor de aanpak van laaggeletterdheid uit:

- middelen WEB (Wet Educatie Beroepsonderwijs)
- Regionale decentralisatie middelen laaggeletterdheid.

Hieronder staan voor 2023 de extra gelden. Er was 291.000 euro reeds gereserveerd. Samen met de extra 691.000 komen we op 950.000 euro

(x 1000, alles in euro's)

	2023	2024	2025	2026
Beschikbaar budget	950	1.100	1.350	
Aansturing	100	100	80	
Subsidies diverse organisaties	200	250	300	
Bewustwordingscampagne	150	100	100	
Werkgeversaanpak	100	150	200	
Trainen van professionals over de diverse genoemde domeinen	100	150	200	
Aanbod formeel en informeel onderwijs	300	350	450	

Er is nog geen begroting voor laaggeletterdheid voor het jaar 2026. De resultaten van de evaluatie van 2023, 2024 en 2025 zijn leidend bij de investeringen die de gemeente Venlo in 2026 doet.

De regionale projectleider laaggeletterdheid wordt, in tegenstelling tot de lokale projectleider laaggeletterdheid niet betaald worden uit de gemeentelijke middelen. Deze functie wordt bekostigd vanuit de regionale decentralisatiemiddelen laaggeletterdheid vanuit het Rijk.

LOKAAL UITVOERINGSPROGRAMMA LAAGGELETTERDHEID

BIJLAGEN

Bijlage 1: Regionale visie op laaggeletterdheid

Overeenkomsten regionaal en lokaal

Regionale visie

De Rijksoverheid heeft bepaald dat er op de aanpak van laaggeletterdheid regionaal samengewerkt moet worden. Het doel van het regionale programma is laaggeletterdheid verminderen en voorkomen en in het bijzonder onder de groep met Nederlands als eerste taal. Zo wordt de zelfredzaamheid van deze inwoners vergroot en daarmee ook de mogelijkheden om te participeren. De regio trekt gezamenlijk op bij het verbeteren van de basisvaardigheden van volwassenen. Op deze manier leren gemeenten van elkaar en kunnen inwoners gebruik maken van een aanbod dat voldoet aan hun behoefte.

Het lokale uitvoeringsprogramma is afgestemd op het regionale beleidsprogramma en is waar mogelijk een aanvulling hierop.

De overeenkomsten tussen de regionale en de lokale aanpak

Kwantitatieve monitoring

We doen in 2023 mee aan de kwantitatieve monitoring die het CBS, in opdracht van de Rijksoverheid, uitvoert. Vanaf volgend jaar is deze monitoring verplicht voor wat betreft de besteding van de WEB-middelen. Deze monitor geeft vooral inzicht in het gebruik van het aanbod. Zoals het aantal educatietrajecten dat is gedaan, voor welke leeftijdsgroepen en op welke niveaus. Ook geeft het ons inzicht in het aantal formele en non-formele educatietrajecten. Voor de lokale monitoring betekent dit dat er jaarlijks een overzicht beschikbaar komt waarin deze indicatoren worden gepresenteerd en vergeleken kunnen worden met andere jaren en gemeenten.

Kwalitatieve monitoring

Om te bepalen wat het effect van de aanpak is, monitoren we onze lokale resultaten. De effectmeting betekent dat we niet alleen kijken naar het gebruik van het lokale aanbod en de invloed van de aanpak op de aantallen laaggeletterden. We kijken ook naar hoe de aanpak invloed heeft op meer dan alleen het niveau van de basisvaardigheden van deelnemers. We kijken ook naar de invloed op

- a) gezondheid
- b) werksituatie
- c) inkomens van inwoners
- d) andere zaken.

Evenals de andere gemeenten in de regio, geven we de voorkeur aan het Qwasp systeem van Maurice de Greef. Het systeem meet namelijk de volgende onderwerpen:

1. Wat de impact van een traject is op het gebied van werk, inkomen, gezondheid etc.
2. Of de ervaren impact op deelnemers duurzaam is (op de langere termijn)
3. Welke onderdelen van de leeromgeving van invloed zijn op het resultaat.

Met de resultaten van de monitoring kunnen we goed zien wat goed en minder goed werkt. De keuze voor het monitoringsysteem ligt bij arbeidsmarktregio Noord-Limburg. Er wordt wel rekening gehouden met de wensen van de betrokken gemeenten. Dit betreft de gemeente Venlo samen met 6 andere gemeenten. Het uitkiezen van een monitoringsysteem als het gebruik ervan begint in 2023.

Bijlage 2: Wat gaan we doen om laaggeletterdheid tegen te gaan?

Wat gebeurt er al?

De huidige lokale aanpak vanuit met name (de partners van) het Taalhuis staat goed. We hebben met de betrokken partners gebouwd aan een basis die we gaan versterken, door ontwikkelen en uitbreiden. Hoogleraar Maurice de Greef adviseert dit ook. Als gemeente Venlo zijn we trots op de partners die zich de afgelopen jaren hebben ingezet. We zien vanuit die gelegde basis kansen voor in de toekomst; zeker gezien de grote opgave die er in Venlo ligt.

Aanbod	Uitvoerende partij
Samenwerking tussen meerdere aanbieders	Samengebracht in het Taalhuis
Formeel aanbod	Via partner van het Taalhuis
Non-formeel aanbod	Via partners van het Taalhuis en andere aanbieders
Informeel aanbod	Via partners van het Taalhuis en andere (burger)initiatieven
Heldere taal (pilot)	Sociale wijkteams gemeente Venlo
Camouflage cursussen	Via partners van het Taalhuis en andere (burger)initiatieven.
Online cursussen	Via partners van het Taalhuis, Oefenen.nl, Stichting Lezen & Schrijven
Opstellen jaarlijks uitvoeringsprogramma Taalhuis	Via partners van het Taalhuis

Wat gaan we nog meer doen?

Ondanks de huidige lokale aanpak, kampt Venlo met steeds een groot aantal laaggeletterden. Dat betekent dat we meer nodig hebben in de aanpak dan de huidige uitvoering. Vandaar dat wij naast extra capaciteit in het lokale huidige uitvoeringsprogramma ook nieuwe activiteiten gaan aanbieden om de laaggeletterden te vinden en ook te ondersteunen. Zo zetten we in op:

Aanbod	Uitvoerende partij
Projectleider laaggeletterdheid lokaal 0.8 FTE	Gemeente Venlo
Bewustwordingscampagne intensiveren om de NT 1'er te vinden	Gemeente Venlo Arbeidsmarktregio Noord-Limburg
Aanboren nieuwe (social) media kanalen	Gemeente Venlo i.s.m. Taalhuis en andere partners (ook regionaal)
Opstellen van een (juridisch) convenant van het Taalhuis	Gemeente Venlo (regisseur), Taalhuis
Uitbreiding rol en uren taalconsulente, taalhuiscoördinator en ondersteuning	Taalhuis
Het zoeken en vinden van nieuwe partners in de uitvoering van het uitvoeringsprogramma	Projectleider laaggeletterdheid lokaal waar mogelijk i.s.m. het Taalhuis
Onderzoek naar wensen rondom aanbod van de doelgroep	Gemeente Venlo
Pilot gezinsaanpak laaggeletterdheid Opleveren plan van aanpak	Gemeente Venlo i.s.m. betrokken partijen in Venlo-Noord, partners Taalhuis
Kiezen en starten van een monitoringssysteem	Samenwerkende gemeenten
Intensivering Heldere Taal	Uitrollen naar andere teams binnen de gemeente Venlo
Aanjagen werkgeversaanpak Intensivering van de samenwerking	Leerwerkloket, werkgeversservicepunt Noord-Limburg, gemeente Venlo, i.s.m. regionale partners
Workshops herkennen en signaleren van laaggeletterdheid Samenwerking met gemeenschapsaccommodaties en huizen van de wijk	Team KCC, Includio, andere teams in de gemeente Venlo, Gemeente Venlo, Includio
Aansluiten (burger)initiatieven, Buurten met Talent	Gemeente Venlo, wijkcomité's
Opnieuw oppakken project Taalmeter; het bereiken van laaggeletterden met een (bijstands)uitkering	Team werk en inkomen Gemeente Venlo, UWV, Stichting Lezen en Schrijven

Bijlage 3: monitoren, borging en evalueren

Monitoring

Er zal op regionaal niveau een monitoringssysteem worden gekozen om de inspanningen die ook wij als gemeente Venlo doen op te volgen. Daarbij heeft onze voorkeur een monitoringssysteem dat anders toetst dan op de sociaal economische indicatoren. Het nadeel van deze sociaal indicatoren is dat het effect pas op lange termijn meetbaar is, terwijl wij behoefte hebben aan een systeem dat eerder aantoont welke effecten er zijn naar aanleiding van onze uitgezette acties. De voorkeur van gemeente Venlo ligt bij het monitoringssysteem van Maurice de Greef. Zijn werkwijze richt zich op indicatoren die eerder meetbaar zijn. Denk dan aan aanvragen voor uitkeringen bij een gemeente of gegevens vanuit het UWV. De keuze voor het systeem wordt echter regionaal bepaald. Gemeente Venlo kan wel haar voorkeur aangeven bij de regionale projectleider. Het voornemen is om eind 2023 het monitoringssysteem in beeld te hebben en er mee te werken.

Borging

Om te zorgen dat de gemeente Venlo de gestelde doelen bereikt, is de borging van taken noodzakelijk. Immers, het betreft weer een extra rol en taak voor de gemeente.

We nemen deze verantwoordelijkheid serieus en stellen een lokale projectleider aan om de regie over het proces te voeren namens de gemeente. De projectleider verantwoordt zich aan de directie van de gemeente Venlo. Daarbij is het noodzakelijk om de voortgang goed te monitoren en evalueren. Zo kan de gemeente op tijd bijsturen indien nodig. Ook evalueert de gemeente samen met partners en inwoners het bereik en succes van het plan op regelmatige basis. Als laatste werkt de gemeente Venlo samen in de arbeidsmarktregio Noord-Limburg. Deze samenwerking vindt regelmatig plaats en wordt regelmatig geëvalueerd onder leiding van de regionale projectleider. Zo borgen deze gemeenten dat ook de regionale aanpak succesvol is.

Evalueren

De aanpak van laaggeletterdheid staat sinds kort pas echt op de agenda van veel gemeenten. Dat betekent dat er voor het eerst veel aandacht wordt gegeven aan deze problematiek. Dat maakt dat er nog weinig bekend is over wat werkt en wat niet. Vandaar dat evalueren erg belangrijk wordt geacht in de aanpak laaggeletterdheid in de gemeente Venlo. Dit past uitstekend bij de regierol die van de gemeente wordt verwacht. Naast het borgen van reeds bestaande succesvolle activiteiten en het uitzetten van nieuwe activiteiten, is evaluatie een belangrijk sleutelwoord in de uitvoering de komende jaren. Door te evalueren zal blijken wat werkt, wat dient te worden bijgestuurd en in het laatste geval, wat dient te worden beëindigd.

Evaluatie vindt plaats tussen de betrokken partijen maar ook tussen de lokale projectleider en haar leidinggevenden. Daarnaast streven we naar een evaluatie die met regelmaat aan de gemeenteraad zal worden verstrekt waarbij ons richten op een cyclus van een keer per jaar, mits haalbaar, zodat zij de vorderingen kan volgen en ook haar bevindingen kan delen met de verantwoordelijke(n) in de uitvoering.

